

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА
ТВОРЧОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

для вступників на основі повної загальної середньої освіти (ПЗСО) та спеціалізованої професійної музичної освіти, здобутої як в національних спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих школах-інтернатах та обдарованих дітей) так і в закладах спеціалізованої професійної освіти (музичних училищах, училищах культури, мистецтв) (НРК5), де після виконання освітньої програми випускникам присуджується освітня кваліфікація молодшого спеціаліста

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ»

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № 8
від 11.03.2024 р.

Харків – 2024

Вступна кампанія 2024 року та вимоги вступних випробувань за ОП «Народні інструменти» були скориговані відповідно до ситуації воєнного стану в Україні. Зміни торкнулися порядку проведення і змісту творчого конкурсу.

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

До творчого конкурсу допускаються абітурієнти, які мають відповідну підготовку на рівні молодшого спеціаліста (закінчити вищий заклад освіти I-II рівня акредитації відповідного напрямку).

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- технології виконання музичних творів на інструменті;
- основних етапів еволюції народно-інструментального виконавства;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- основ теорії музики.

Уміння:

- грамотно і виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- орієнтуватися в питаннях історії народно-інструментального виконавства;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;

Наявність навичок:

- слухомоторної координації;
- м'язово-рухової лабільності;
- психо-моторної орієнтації;
- темпо-метро-ритмічного контролю;
- штрихової техніки;
- динамічної процесуальності;
- володіння власними емоціями;
- володіння технічними прийомами гри на музичному інструменті;
- визначення та побудови інтервалів, акордів та гам.

Творчий конкурс складається з двох частин:

«**Виконавська майстерність**» (відеозапис виконання музичних творів);

«**Основи теорії та історії музичного мистецтва**» (в дистанційному форматі).

Перша частина творчого конкурсу «**Виконавська майстерність**» передбачає:

- виконання на інструменті (баян, акордеон, домра/кобза, бандура, гітара, цимбали, балалайка) програми з двох різних за стилем, жанром,

характером та формою музичних творів, серед яких: 1) твір великої форми або поліфонічний твір (для баяністів/акордеоністів; гітаристів, бандуристів); твір великої форми або твір старовинного композитора чи композитора-класика (для домристів, цимбалістів, балалаєчників); 2) твір за вибором (бажано віртуозного характеру);

- абітурієнти завчасно надсилають відеозапис або доступ на посилання відеозаписів (розміщених на платформі YouTube) виконавської програми творчого конкурсу на електронну адресу приймальної комісії;
- відеозапис виконуваної програми може бути здійснено як професійною апаратурою, так і аматорським способом (на відеокамеру, телефон й ін.), але він має бути якісним за звуковими й візуальними параметрами. В кадр має бути вміщений виконавець повністю в анфас; у фокусі має бути музичний інструмент і руки виконавця; разом з тим, зйомка не повинна бути надто віддаленою.

Друга частина творчого конкурсу «**Основи теорії та історії музичного мистецтва**» передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів (емоційно-образний зміст, форму);
- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій);
- знання імен видатних діячів та виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності;
- орієнтації в партитурі музичного твору;
- знання відомих диригентів та оркестрів;
- знання оркестрових інструментів;
- знання основних елементів диригентської техніки;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл та самовчителів гри на народних інструментах, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо.

Друга частина творчого конкурсу, що передбачає теоретичний іспит (тобто «Основи теорії та історії музичного мистецтва»), буде проведена в один етап (однією сесією) **в дистанційному форматі**. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

(для першої частини творчого конкурсу – виконання програми)

Акордеон / баян

1. Й. С. Бах Токати, сонати, партити, Англійські сюїти, Французькі сюїти
2. Й. С. Бах Органні прелюдії і фуги
3. Й. С. Бах Прелюдії та фуги (ДТК, 1-2 тт.)
4. Д. Бартон Токата та fuga d-moll
5. Д. Букстехуде Органні прелюдії і фуги
6. Д. Скарлатті Сонати для клавіра
7. Й. Гайдн Сонати для фортепіано
8. К. Мясков Сюїти, п'єси
9. І. Яшкевич Віртуозні транскрипції
10. В. Дікусаров Концерти, сюїти, п'єси
11. А. Білошицький Концертні партити, сюїти
12. В. Зубицький Сонати, партити, сюїти
13. В. Рунчак Сонати, сюїти
14. Ю. Шамо Партита-піколо, сонати, сюїта
15. В. Власов Сюїта-симфонія, концертні триптихи, цикли
16. В. Власов П'єси на народній основі (Веснянка, парафраз на народну тему)
17. В. Власов Камерні п'єси («Телефонна розмова», «В сузір'ї Центавра й ін.)
18. В. Подгорний Фантазії на нар. основі («Повій, вітре, на Україну й ін.)
19. А. Гайденко Сонати, концерти, п'єси
20. Я. Олексів Соната, сюїта, п'єси
21. В. Булавко Концертна п'єса на тему укр. нар. пісні «Гандзя»

Домра

1. Й.С. Бах Концерт a-moll Іч.
2. Ф. Шуберт Соната a-moll Іч.
3. А. Вівальді Концерт A-dur Іч.
4. Ф. Крейслер «Радість любові»
5. Ж. Масне Роздум
6. Б. Дваріонас Елегія
7. К. Домінчен Скерцо
8. Б. Міхеєв «Пустотливе награвання»
9. В. Івко Концерт-токата, поема-концерт, «Репліки»
10. А. Долуханян Скерцо
11. А. Комаровський Концерт

Бандура

1. Й.С. Бах Прелюдія C-dur ХТК І ч.
2. Й.С. Бах Прелюдія і fuga C-dur
3. Й.С. Бах Фантазія c-moll
4. М. Дремлюга Прелюдія та fuga e-moll
5. Є. Юцевич Прелюдія та fuga a-moll

6. Д. Бортнянський Концерт D-dur I ч.
7. К. Мясков Фантазія на укр. народну тему.
8. К. Мясков Концертна п'єса на тему укр.нар.пісні «Вечір на дворі»
9. С. Баштан Варіації на тему укр.нар.пісні «Йшли корови із діброви»
10. А. Кос-Анатольський «Ой візьму відерце»

Цимбали

1. Д. Смольський Концерт a-moll
2. А. Гайдено Рапсодія для цимбалів «Циганиада»
3. Ф. Ліст Угорська рапсодія № 2
4. А. Геза «Вихор»
5. Л. Донник «Козацьке коло»
6. О. Незовибатько «Зоре моя вечірня»
7. Г. Агратіна «Березнянка»
8. Д. Попічук Варіації на карпатські теми
9. А. Вівальді «Літо» з циклу «Пори року»
10. Й. Брамс Угорський танець № 4

Оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожну частину творчого конкурсу.

Структура оцінки, порядок оцінювання підготовленості вступників

Структура оцінки

за проходження другої частини творчого конкурсу
«Основи теорії та історії музичного мистецтва»

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другої сесії творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Знання теорії музики та сольфеджіо, вміння виконувати практичні завдання (побудова інтервалів, акордів, гармонічних послідовностей, звукорядів тощо)	1-30
2.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першої сесії	1-30
3.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-30
4.	Знання концертного репертуару та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки народних мелодій)	1-20
5.	Знання імен видатних діячів, виконавців на народних інструментах, характеристики їх творчої індивідуальності	1-20
6.	Знання специфіки диригентсько-оркестрової діяльності (партитури музичного твору, знання оркестрових інструментів, основних елементів диригентської техніки тощо)	1-30
7.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси,	1-20

	темпи, динаміка, штрихи)	
8.	Знання музичної літератури, загальновідомої методичної літератури та періодичних видань в галузі музичного мистецтва	1-20
Максимальна кількість балів		200

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу хоча б за одну з сесій менше **124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування на навчання не допускаються.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2024 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє знаннями з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання етапу творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Майже відсутні музичні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував гру на інструменті на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував дуже слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував слабкі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з “Основ теорії та історії музичного

	<p>мистецтва”, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
3. Достатній 150-175 балів	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не повною мірою відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не повною мірою відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”.</p>
4. Високий 176 – 200 балів	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високо-розвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з “Основ теорії та історії музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з “Основ теорії та історії</p>

музичного мистецтва”. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов. М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста). К. : Музична Україна, 2004. 290 с.
2. Давидов М. Проблеми збереження і розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України. К., 2008. 404 с.
3. Кужелев Д. О. Баянна творчість українських композиторів : навч. посіб. Л. : СПОЛОМ, 2011. 206 с.
4. Олексюк О.М. Методика викладання гри на народних інструментах. Навчальний посібник. К.: ДАККіМ, 2004. 135 с.
5. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. Київ, 1966. 206 с.
6. Лисенко М. Методика навчання гри на домрі. К.: Муз. Україна, 1990. 87 с.
7. Семешко А. Виконавська майстерність баяніста. Методичні основи. Тернопіль, 2009. 144 с.
8. Сташевський А. Нариси з історії української музики для баяна. Луганськ, 2006. 153 с.
9. Сташевський А. Музично-інструментальні виражальні засоби в баянному мистецтві. Старобільськ, 2015.
10. Князєв В. Теоретичні основи виконавської підготовки баяніста-акордеоніста. Івано-Франківськ, 2011. 216 с.
11. Паньков О. Питання формування виконавської майстерності в процесі навчання гри на баяні. Кривий Ріг, 1995. 376 с.
12. Дорохін В. Художня організація музичного твору на баяні: артикуляційний аспект. Ніжин, 2013. 83 с.
13. Салій В. Методика роботи над музичним твором у процесі навчання підлітків гри на баяні (акордеоні). Дрогобич, 2013. 135 с.
14. Черепанин М., Булда М. Естрадний олімп акордеона. Монографія. Івано-Франківськ, 2008. 256 с.
15. Єргієв І. Український «модерн-баян» - феномен світового мистецтва. Одеса, 2008. 166 с.
16. Снедков І. Харківська школа баянно-акордеонного мистецтва: генеза становлення та кращі імена. Харків, 2015. 96 с.
17. Іванов Є. Гармоніки, баяни, акордеони (духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ – ХХ ст.). Суми, 2002. 70 с.
18. Іванніков Т. Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості. Монографія. Кам'янець-Подільський, 2018. 291 с.
19. Коваленко С. Становлення та розвиток гітарної освіти в Україні. Умань, 2018. 140 с.
20. Лошков Ю. Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні. Харків, 2007. 220 с.
21. Гуцал В. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів.

К., 1988.

22. Гайденко А. Інструментознавство та основи теорії інструментування. Харків, 2010. 156 с.

23. Іваницький А. Українська народна музична творчість. К., 1999.

24. Іванов В. Оркестр українських народних інструментів. К., 1981.

25. Історія української музики в 6-и т. : наук. видання / АН УРСР, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського; ред. кол. М. Гордійчук та ін.; О. Костюк, Т. Булат та ін. – К. : Наук. думка, 1989-2004.

26. Колесса М. Основи техніки диригування. К., 1981.

27. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навчальний посібник. К., 1998 368 с.

28. Пшеничний В. Інструментовка для оркестру народних інструментів. К., 1985. 126 с.

29. Смаглій Г., Маювик Л. Основи теорії музики : підручник для музичних училищ. Х., 1998.

30. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття. Дрогобич, 2017. 279 с.